

הוסן דף סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מכות דף י"ב ע"א

מה דין רוצח שיצא חוץ לעיר מקלטו לתנאים דלהלן?

יצא במזיד	יצא בשוגג	
אינו נהרג	אינו נהרג	לר' אליעזר ¹
נהרג	אינו נהרג ²	למ"ד דברה תורה כלשון בני אדם
אינו נהרג	נהרג	למ"ד לא דברה תורה כלשון בני אדם

אילן שעומד באופנים דלהלן, מה דינו?

עיקרו בחוץ ונופו בפנים	עיקרו בחוץ ונופו בפנים	
גם עיקרו כלחוץ ³	גם עיקרו כלפנים	לענין ערי מקלט – משנתינו
אזלין בתר החומה	אזלין בתר החומה	לענין מעשרות – (לרבנן)

מכות דף י"ב ע"ב

איזה חומרא וקולא שייך במעשר, אליבא דר' יהודה?

עיקרו בחוץ ונופו בפנים	עיקרו בחוץ ונופו בפנים	
לא יכול לאכול בעיקרו	לא יכול לפדות בעיקרו	החומרא ⁴
יכול לפדות בעיקרו	יכול לאכול בעיקרו	הקולא

¹ ס"ל לר' אליעזר שאדרבה אם הרגו גואל הדם – גואל הדם נהרג עליו, ודורש מהפסוק עד עמדו לפני העדה למשפט, שצריך שאחר שיצא מהעיר מקלט שיתרו בו שאם יצא עוד הפעם יהיה דמו מותר – אבל קודם לא, כן פירש הריטב"א.

² אלא הדין שמחזירים אותנו חזרה לעיר מקלטו, וכסברא זו הסכים אביי, מטעם שלא יהיה סופו – מה שיצא מעיר מקלטו בשגגה, חמור מתחילתו – מה שהרג בשגגה, שעל תחילתו אינו נהרג אלא רק גולה, א"כ ה"ה בסופו כשיצא בשגגה אינו נהרג אלא רק חוזר לגלותו.

³ זו היא הו"א, אולם למסקנא אין שיטה כזו שיכול להורגו בתוך עיר המקלט.

⁴ וכיון ששייך במעשר חומרא וקולא, א"כ י"ל שר' יהודה אמר ללכת אחר הנוף רק לחומרא. והטעם שפשוט לגמי' שמחלוקת ר' יהודה היא רק לחומרא, פירשו בתד"ה אימור שא"כ יוצא שמחלוקת ר' יהודה ורבנן היא מחלוקת קטבית, שאם עיקרו בחוץ ונופו בפנים יהיה ר' יהודה לקולא ורבנן לחומרא שלא יכול לאכול בעיקרו. ובאופן שעיקרו בפנים ונופו לחוץ, יהיה ר' יהודה לחומרא שלא יכול לאכול בעיקרו, ולרבנן יכול. ולענין פדייה בדיוק להיפך. ולא משמע כן, היות שהם נחלקו רק בחומרא בעלמא.

הוסן ע"י כוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מכות דף י"ב ע"ב

מהו החילוק באופנים דלהלן למקשן ולרבא אליבא דר' יהודה?

עיקרו בחוץ ונופו בפנים	עיקרו בחוץ ונופו בפנים	
יכול להורגו בעיקרו ⁵	לא יכול להורגו בעיקרו	למקשן
נופו נעשה דרגא לעיקרו ⁷	לא יכול להורגו בעיקרו ⁶	לרבא
לא יכול להורגו בנופו ⁸	לא יכול להורגו בעיקרו	לרבא אשי

לרבא אשי, היכא שהעיקר בפנים ונופו בחוץ מה פירטי הדין? [תד"ה רבא אשי].

כשנמצא הרוצח בנוף	כשנמצא הרוצח בעיקר	
אינו יכול להורג	אינו יכול להורגו	לרש"י
יכול להורג ⁹	אינו יכול להורג	לתוס'

רוצח או בן לוי שהרגו בתור עיר מקלט, מה דינם?

לגלות מפלך לפלך	לגלות מעיר לעיר	
יכול	אינו יכול	רוצח ¹⁰
יכול	יכול	בן לוי ¹¹

⁵ ועל זה הקשה המקשן שא"כ כאן ע"כ לקולא קאמר, וזה לא יתכן, דהא לא מצינו בדברי ר' יהודה שאמר הלך אחר הנוף אלא לחומרא כשעיקרו בפנים, ואיך אפשר להעמיד את משנתנו שאמרה שהכל הולך אחר הנוף אליבא דר' יהודה.

⁶ אמנם לרבנן אם עיקרו בחוץ ונופו בפנים יכול להורגו בעיקרו כיון שהוא חוץ לחומה והכל תלוי בחומה, ומה שאמר רבא בעיקרו כו"ע לא פליגי דלא מצי קטיל, מיירי כשעיקרו בפנים שבזה אפילו ר' יהודה מודה שלא יכול להורגו שם.

⁷ לרבא בזה נחלקו ר' יהודה ורבנן, דלר' יהודה נופו נעשה דרגא לעיקרו, כלומר שיכול הרוצח להעלות בתוך העיר מקלט דרך עיקר העץ עד נופו ומשם להרוג לרוצח שיצא מהעיר מקלט, דלקולא זו שדינן עיקר בתר הנוף. ולרבנן אסור לגואל הדם להשתמש בנוף כל עיקר, אולם אם שניהם בחוץ והרוצח תחת הנוף לכו"ע יכול הגואל הדם להורגו.

⁸ דס"ל דיש ללכת אף אחר הנוף לחומרא, אבל ודאי שגם אזלינן בתר העיקר לחומרא, ולכן שדינן הכא נופו בתר עיקרו, ואסור לו להורגו בין בעיקרו ובין בנופו – רש"י, ועיי' טבלא הבאה.

⁹ ס"ל לתוס' בשם הר"מ, דודאי דין נוף עצמו לא בטל, ולא שדינן ליה בתר העיקר, ומה שאמר רבא אשי שאזלינן אחר הנוף והיינו אף אחר הנוף, לא בא לומר שודאי אזלינן גם בתר העיקר, אלא לומר שכשיש חומרא אזלינן בתר הנוף, ולכך בעיקרו בחוץ ונופו בפנים אסור להורגו בעיקרו, אבל הנוף לא הולך אחר העיקר ונשאר לו דין נוף. ולכן כשעיקרו בפנים ונופו לחוץ לא אזיל העיקר בתר הנוף לקולא, וגם לא אזיל הנוף בתר העיקר אפי' לחומרא.

¹⁰ אסור לו לצאת מאותה עיר, ולכן גולה לפלך אחר באותה העיר, ולא יכול לצאת מהפלך.

¹¹ לבן לוי הגם שהרג בעיר מקלט, מ"מ מותר לו עדיין לצאת משם, ולכך יש לו שני אפשרויות, או שיגלה לעיר אחרת, או שיגלה לפלך אחר באותה עיר. וכתבו בתד"ה פלגו, שהנפק"מ שאם גלה לעיר אחרת יכול ללכת בכולה, ואם לפלך אחר באותה העיר לא יכול לצאת מפלכו.